

1923-01-12

SENDER

Fritz Syberg

RECIPIENT

Johannes V. Jensen

FACTS

Document type:

Letter

Language:

Da

Date explanation:

Datoen optræder på brevet

General comment:

Johannes V. Jensen fyldte 50 år i 1923. I det sidste brev skrev Syberg til Jensen, at han ikke kunne komme til fødselsdagen, da han ikke havde råd. Marie Schou/Syberg blev boende i København, efter at hun og Fritz Syberg var blevet gift. Hun flyttede først til Kerteminde, da hun var blevet pensioneret.

Den omtalte bog er Johannes V.

Jensen: Æstetik og Udvikling.

Efterskrift til den lange Rejse, 1923.

Bogen udkom kort før Johs. V.

Jensens 50 års fødselsdag.

Sender's location:

Kerteminde, Pilegården

Mentioned people:

Erik den Røde -

Christoffer Columbus

Else Jensen

Friedrich Nietzsche

Marie Schou

Archive:

Det Kongelige Bibliotek, Johannes V.

Jensens Arkiv

TRANSCRIPTION

Pilegården 12-1-23

Kære Ven.

Det bliver alligevel til at jeg kommer over at feste for Dig, jeg fik Brev fra Marie i Dag derom. Siden Oktober har jeg ikke været rask og kun med Opbydelsen af al min Energi kunnet passe mit Arbejde, det har gjort mig noget nedstemt, men nu er jeg ved at blive i normal Kondition igen, og inden den 20_de_ er jeg ogsaa nok i Humør. - -

Din Bog har jeg nu læst og kan ikke beherske min Trang til at sige Dig en Del i den Anledning Hvorvidt det vedrører hvad Du har skrevet, hvorvidt jeg misforstaa Dig eller er uenig med Dig kan Du bedst [”bedst” overstreget] selv afgøre lige saa godt og bedre end jeg. – Den Tro Du udtaler om Englændere og Amerikanere deler jeg ikke. Spørgsmaalet om Fremtiden og dens [”dens” overstreget] Fremtidskulturen kan jeg ikke skille fra Spørgsmaalet om den hvide Mands Skæbne (Den gule Fare) og det skal være en ganske anden Generalnævner end Englændere og Amerikanere der skulde faa mig til at se fortrøstningsfuldt paa den hvide Mands Fremtid.

Du omtaler et Sted Amerikas Opdagelse som ensbetydende med Jordens Afgrænsning ”man kan ikke echapere,” Du taler her som hvid Mand og der ud fra kan jeg forstaa Dig Men den Tryghed Du taler ud fra forstaaer jeg ikke. Amerikas Opdagelse, var jeg længst besørget da Columbus (eller Erik den røde) kom derover af – Indianerne. Hvor betydningsløst for dem – Indianerne - de maatte dog gaa under. Og videre – hvad tror Du Mongolerne, den største ensartede Blok af Jordens Befolkning siger til de Hvides ”Opdagelse” af Jorden? mon de ikke vil finde at baade Evropa, Afrika og Amerika er ”uopdaget” Land som bør benyttes – af Mongolere? Hvad skete der i Verdenskrigen og hvad andet sker der den Dag i Dag, naar nu de faar Øje paa det, end hvad der skete i Amerika i de faa Aarhundreder da hele den Røde Befolkning gik under. Frænde stod mod Frænde Irokesere mod Mohikanere osv. osv. Spliden og Fremmedhadet var et sn [”sn” overstreget] af den hvide Mand snildt benyttet Middel til at udrydde de forskellige Stammer med. Sandsynligvis var der, [overstregning] som her, Enkelte der saa Faren ved at lade sig ”hjælpe” af den hvide Mand til at udrydde hinanden indbyrdes, men Frændehadet var stærkest og den hvide Mand triumferede. Det gik forbavsende hurtig. Dersom Englænderne ikke [”ikke” overstreget] havde kendt deres Besøgelses Tid d.v.s. dersom de ikke havde været døve og blinde af fæisk Svagheds- og Angs[t]følelse og Misundelse, som Hunde der misunder hinanden et Kødben, saa havde de sluttet Forbund med Tyskerne, i Stedet

for at bekrige dem, trods Kejser, Preusermilitarisme og Nietzsche (som jeg tror Du tillægger en alt for overdreven Betydning). Hvad vilde der være sket i saa Fald? Sandsynligvis ikke andet end at Frankrig havde maattet afstaa Broderparten af sine Kolonier til Tyskland, de og Englænderne [”og Englænderne” indsat over linjen] havde maattet dele Verdensherredømmet med Tyskerne og den hvide Mands Fremtid vilde for lange Tider været sikkert. Men Englænderne kunde ikke – og hvad værre er [”er” indsat over linjen], vil aldrig kunne – tænke som hvide Mænd i udvidet Betydning, Amerikanerne ligesaa lidt, dertil er det angelsaksiske Element for stærkt i dem. Tyskerne er de eneste af den hvide Befolknings mange Nationer, man kunde tænke sig om, vilde være idealistiske eller altruistiske – hvad man nu vil kalde det – nok, til at føle som hvid Mand i udvidet Betydning. Men enten de nu evner dette eller ej, saa tror [”tror” overstreget] frygter jeg for at det [”det” overstreget] de aldrig vil faa Lov til a [”til a” overstreget] eller Lejlighed til at bestaa Prøven. Angelsachserne vil ikke tillade det, deres kortsynede Individualisme vil vedligeholde Frændehadet.

Ja hermed har jeg omtrent sagt Dig – hvordan jeg selv føler i Øjeblikket, hvorvidt det vedrører Din Bog er jeg ikke helt klar over.

Mange Hilsener til Dig og Else fra

Din hengivne Fritz Syberg.

Pilegaard 12-1-23

Kære Ven.

Det bliver alligevel til at jeg kommer over at feste for dig, jeg fik Brev fra Marie i Dag derom. Siden Oltorps har jeg ikke været rask og kin med Opholdet af al min Energi, betænkt passe med Arbejde, det har gjort mig noget nedstemt, men nu er jeg ved at blive i normal Kondition igen, og indtil den 20de er jeg opaa volds i Humør. —

Din Bog har jeg nu læst og tænkt. De bedste min Trang til at sige dig en del i den indledning. Hovedet det vedrører hvad du har skrevet, hvorvidt jeg misforstaaer dig, eller er uenig med dig kan du selv afgøre lige saagodt og bedre end jeg. — Den Tro du udtaler om Engleland og Amerikanske deler jeg ikke. Spørgsmaal om Fremtiden, og om Fremtidskulturen, kan jeg ikke stille fra Spørgsmaal om den hvide Mandes Gæbne (den gule Fare) og det skal være en ganske anden General, nævner ind Engleland og Amerikanske der vilde for mig til at se fortroingsfuldt paa den hvide Mandes Fremtid.

Du omtaler et stort Amerikas Ophøje som en betydelig med Jordens Afgrønsning "man kan ikke mere escape"; du taler her om hvid Mand og der ud fra kan jeg forstaa dig. Men den Trykfuld du taler ud fra forstaaer jeg ikke. Amerikas Ophøje, var jeg meget besøgt da Columbus (eller Eric den røde) kom derover af — Indianerne. Hvor betydningfuld for dem — Indianerne — de maatte dog saa under. Og videre — hvad tror du Mongolerne, den stent insartede Blot af Jordens Befolkning siger til de Hvide "Ophøje" af Jorden? mon de ikke vil finde at baade Europa, Afrika, og Amerika er

uopdaget" Land som for benyttet - af Mængden!
"Hvad skeete der i Verdenskrigen og hvad andet
skæer der den Dag i Dag, naar man faar Øje paa
det, end hvad der staar i Amerika i de faa
især landvæder da hele den røde Befolkning
gik indes. Frænde stod mod Frænde Proletarer
mod Mollivænerne 1900 v. Spliden og
Frændehæd var et ~~st~~ af den hvide Mand
mildt benyttet Middel til at udrydde de
forskellige Stammer med. Landvælgis var
der ~~en~~ som her, Entelte der saa Fæse ved at
lode sig "hjælpe" af den hvide Mand til at
udrydde hinanden indbyrdes, men Frændehæd
var stærkt og den hvide Mand triumferede. Det
gik fortærende hurtigt.

Ser som Engleenderne ~~de~~ havde kendt deres
Borgeres Tid d.v.s. dersom de i 18de havde
været døde og blinde af første Hoagkude- og
Angspolere og Mordere, som blinde der
miserable mennesket et Løden, saa havde
de sluttet Fortænt med Tyskerne, i stedet for
at betenise dem, trods Kjøper, Preusermilitarisme
og Mordere (som især fra die tilløgg en alt
for overdreven Betydning). Hvad vilde der være
stillet i saa Fald? Landvælgis i 18de andet
end at Frænderig havde maattet afstea Bro-
derparten af sine Kolonier til Tyskland, ^{og Lusitaniens} de
havde maattet dele Verdensherredømmet med
Tyskerne og den hvide Mandes Frænde vilde
for lange Tider været rikeveret. Men Engleenderne
kænde idet - og hvad varret vil aldrig seimne
- tænke som hvide Mand i udvidet Betyd-
ning, Amerikanerne l'geaaligt, det vil
det an gelsachriske Element for stærkt i dem.
Tyskerne er de eneste af den hvide Befolkning

mange Nationer, man kunde tænke
sig om, vilde være idealistiske eller altru-
istiske - hvad man nu vil kalde det - nok
til at føle som broder Mand; udvidet Betsyd-
ning. Men enten de nu evner dette eller
ej, saa ~~tro~~ frygter jeg for at ~~det~~ de aldrig
vil få Lov ~~til~~ eller Lighed til at bestaa
Påvæ. Angesagene vil i Deres Tillade det
deres kortsyede Individualisme vil vedlige
holde Frændskabet.

End ved hvad man vilde få at se, dersom
man saa en eller anden Maade kunde
få röntgenfotografere en i Europa vist Japaners
Tænker og Forestillinger om den brode
Mand i Sjællendet. Jeg tænker mig at dine
Englandsers Krigskamrater i Kampen
mod Himmelen "dine den gule Rases
Førtropper", vilde smile ligesaa læneste
som Englandsere og Franskmænd man
have gjort da de i sin Tid "lygte"
Friedlanderne i deres indbyrdes Krise -

Ja hermed har jeg ontrent sagt Dig -
hvordan to se føle i Sjællendet, hvorvidt
det vedrører den Bog og i Deres helt
klar over.

Mange Hilsener til Dig og Elre fra
Din lænsione Fritz Nyberg.